

Polska 2022

Przegląd Polityki Energetycznej

Streszczenie

INTERNATIONAL ENERGY AGENCY

The IEA examines the full spectrum of energy issues including oil, gas and coal supply and demand, renewable energy technologies, electricity markets, energy efficiency, access to energy, demand side management and much more. Through its work, the IEA advocates policies that will enhance the reliability, affordability and sustainability of energy in its 31 member countries, 10 association countries and beyond.

Please note that this publication is subject to specific restrictions that limit its use and distribution. The terms and conditions are available online at www.iea.org/t&c/

This publication and any map included herein are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area.

Source: IEA. All rights reserved.
International Energy Agency
Website: www.iea.org

IEA member countries:

Australia
Austria
Belgium
Canada
Czech Republic
Denmark
Estonia
Finland
France
Germany
Greece
Hungary
Ireland
Italy
Japan
Korea
Lithuania
Luxembourg
Mexico
Netherlands
New Zealand
Norway
Poland
Portugal
Slovak Republic
Spain
Sweden
Switzerland
Turkey
United Kingdom
United States

The European Commission also participates in the work of the IEA

IEA association countries:

Argentina
Brazil
China
Egypt
India
Indonesia
Morocco
Singapore
South Africa
Thailand

Przedmowa

Międzynarodowa Agencja Energetyczna (International Energy Agency, IEA) przeprowadza przeglądy polityk energetycznych państw członkowskich od 1976 roku. Ten proces wzajemnej weryfikacji krajów członkowskich wspiera rozwój polityk energetycznych i zachęca do wymiany najlepszych praktyk międzynarodowych. Poprzez obserwację tego, co sprawdziło się - lub nie - w realnym świecie, przeglądy te pomagają w określeniu polityk, które przynoszą konkretne rezultaty.

Polska jest silnym i aktywnym członkiem wspierającym IEA od czasu uzyskania członkostwa w 2008 roku. Chciałbym podziękować polskiemu rządowi za jego przywództwo w kilku kluczowych kwestiach, które wzmocniły prace Agencji. Obejmują one przewodniczenie Grupie ds. Długoterminowej Kondycji Finansowej IEA oraz Przewodnictwo w Posiedzeniu Ministerialnym IEA w 2019 r., które doprowadziło do przyjęcia pierwszego od ponad dziesięciu lat komunikatu ze spotkania ministerialnego IEA.

Po zakłóceniach gospodarczych spowodowanych pandemią wirusa Covid-19 polska gospodarka zaczęła się odradzać dzięki wysiłkom politycznym rządu. Jednakże towarzyszył temu ponowny wzrost zapotrzebowania na energię i zwiększenie emisji dwutlenku węgla, które obecnie nie znajdują się na ścieżce koniecznej do transformacji w kierunku czystej energii i przeciwdziałania zmianom klimatu.

W związku z tym, z zadowoleniem obserwuję, że Polska podejmuje znaczące kroki w kierunku przekształcenia swojego systemu energetycznego, zwłaszcza w celu zmniejszenia dominującej roli węgla w produkcji energii elektrycznej i ogrzewaniu mieszkań. Dzięki wsparciu rządowemu i dużemu zainteresowaniu konsumentów Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się europejskich rynków paneli słonecznych. Rząd wprowadził dobrze opracowany i ambitny program dotyczący morskiej energii wiatrowej a także planuje budowę pierwszego reaktora jądrowego do 2033 roku. Rząd kładzie również duży nacisk na zapewnienie uczciwej i sprawiedliwej transformacji w celu opanowania wszelkich negatywnych skutków, jakie transformacja mogłaby wyrzucić na pracowników i regiony zależne od produkcji węgla lub na konsumentów wrażliwych.

Polska wykazała się zdecydowanym przywództwem w dziedzinie bezpieczeństwa energetycznego. Jeszcze przed inwazją Rosji na Ukrainę rząd podejmował zdecydowane działania w celu zmniejszenia zależności od importu gazu ziemnego z Rosji, a obecnie zintensyfikował te wysiłki. Udział importu netto gazu ziemnego z Rosji spadł już z 90% w 2010 roku do 55% w 2021 roku, pomimo znacznego wzrostu zapotrzebowania na gaz. Dzięki swojej dalekowzroczności Polska jest obecnie stosunkowo dobrze przygotowana na jednostronną i naruszającą umowy decyzję Rosji z końca kwietnia 2022 roku o wstrzymaniu dostaw gazu do Polski. Rząd finalizuje obecnie kilka dużych projektów infrastrukturalnych mających na celu dalszą dywersyfikację dostaw gazu do Polski, a do końca roku planuje także zaprzestać importu rosyjskiej ropy naftowej.

Pomimo znaczących sukcesów w dziedzinie czystej energii i bezpieczeństwa energetycznego, Polska nadal jest w dużym stopniu uzależniona od paliw kopalnych. Aby zrealizować cele kraju w zakresie zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii i ograniczenia emisji, należy wykonać znaczną pracę we wszystkich sektorach. Mam

PRZEDMOWA

szczerą nadzieję, że zalecenia zaproponowane w niniejszym raporcie pomogą Polsce w transformacji systemu energetycznego w celu przyspieszenia przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, przynoszącą korzyści wszystkim obywatelom i zapewniającą bezpieczeństwo energetyczne.

Dr Fatih Birol
Dyrektor Wykonawczy
Międzynarodowa Agencja Energetyczna

Streszczenie

Podsumowanie

Przed nadejściem pandemii Covid-19, Polska doświadczyła dekady silnego wzrostu gospodarczego. Od 2010 do 2019 r. produkt krajowy brutto (PKB) w Polsce wzrósł o 38%, a stopa wzrostu gospodarczego w 2019 r. wyniosła 4,7%, czyli znacznie więcej niż średnia Unii Europejskiej (UE) wynosząca 1,5%. Wzrost gospodarczy w Polsce przyczynił się do znacznego wzrostu zapotrzebowania na energię. W latach 2010-2019 całkowite zużycie końcowe (TFC) wzrosło z 70 mln ton ekwiwalentu ropy naftowej (Mtoe) do 75 Mtoe, głównie z powodu zwiększonego zapotrzebowania na energię w transporcie i przemyśle. Jednak poprawa efektywności energetycznej i rosnąca rola sektora usług spowodowały rozdzielenie ścieżek popytu na energię od wzrostu gospodarczego. Od 2010 do 2019 r. energochłonność polskiej gospodarki (TFC na PKB) spadła z 79 ton ekwiwalentu ropy naftowej (toe) do 61 toe na milion USD.

Wybuch pandemii koronawirusa miał duży wpływ na polską gospodarkę i system energetyczny. W latach 2019-2020 PKB spadł o 2,7%, całkowita podaż energii (TES) spadła ze 103 Mtoe do 98 Mtoe, a TFC z 77,3 Mtoe do 75,8 Mtoe. Zarówno Polska, jak i UE podjęły działania mające na celu złagodzenie skutków pandemii i wsparcie powrotu na ścieżkę wzrostu gospodarczego. Polska gospodarka zaczęła podnosić się po skutkach pandemii, a PKB w 2021 r. wzrósł o 3,7%. Jednak trajektoria sektora energetycznego w 2021 r. (rosnące zapotrzebowanie, większe zużycie paliw kopalnych i rosnące emisje) nie idzie w zgodzie z celami potrzebnymi do wspierania transformacji energetycznej i przeciwdziałania zmianom klimatu.

Podaż energii w Polsce nadal jest zdominowana przez paliwa kopalne (85% TES w 2020 r.), z czego największy udział ma węgiel (40%), następnie ropa naftowa (28%) i gaz ziemny (17%). Węgiel odgrywa kluczową rolę w systemie energetycznym i gospodarce Polski. Wśród krajów członkowskich IEA w 2020 r. Polska miała najwyższy udział węgla w produkcji energii, TES, TFC i produkcji energii elektrycznej oraz drugi co do wielkości udział w produkcji ciepła. Wysoki udział węgla plasuje Polskę na drugim miejscu wśród krajów członkowskich IEA pod względem intensywności emisji CO₂ w podaży energii i na czwartym miejscu pod względem intensywności emisji CO₂ w PKB.

Rola węgla w polskim systemie energetycznym zmniejszyła się w latach 2010-2020; udział węgla spadł w TES, produkcji energii elektrycznej, ciepłownictwie i TFC. Produkcja węgla również spada, a od 2017 r. Polska jest importerem węgla netto. Jednak w 2021 r. zapotrzebowanie na węgiel znacznie wzrosło, a produkcja energii elektrycznej z węgla powróciła do poziomu 80% całkowitej produkcji.

Pomimo ciągłej dominacji węgla, Polska odniosła znaczące sukcesy w zakresie transformacji energetycznej. Wsparcie rządowe dla fotowoltaiki (PV) sprawiło, że Polska

stała się jednym z najszybciej rozwijających się rynków PV w UE. Od 2016 do 2021 roku moc PV w Polsce wzrosła z zaledwie 0,2 gigawata (GW) do 7,7 GW w 2021 roku, głównie dzięki zastosowaniu małych, rozproszonych systemów PV w budynkach mieszkalnych (5,9 GW). Polska posiada również kompleksową i dobrze opracowaną strategię w zakresie morskiej energetyki wiatrowej, która zaowocowała umowami na uruchomienie 5,9 GW mocy do 2027 roku oraz planami na co najmniej 11 GW do 2040 roku.

W polskim sektorze energetycznym dominującą rolę odgrywają spółki kontrolowane przez państwo, a w niektórych sektorach energii nadal obowiązują ceny regulowane. Rynek energii elektrycznej w Polsce jest w większości zliberalizowany, a każdy odbiorca ma prawo wyboru oferty rynkowej i zmiany dostawcy. Jednak większość odbiorców w gospodarstwach domowych kupuje energię elektryczną na podstawie umów z cenami regulowanymi od zastanych dostawców. Wskaźnik zmiany sprzedawcy przez odbiorców domowych należy do najniższych w Europie, a wskaźnik zmiany sprzedawcy przez odbiorców komercyjnych jest również znacznie poniżej średniej europejskiej. Własność w zakresie wytwarzania oraz hurtowej i detalicznej sprzedaży energii elektrycznej jest wysoce skoncentrowana, a cztery dominujące przedsiębiorstwa energetyczne są kontrolowane przez państwo.

Polska nadal jest w trakcie liberalizacji rynku gazu ziemnego, który jest silnie skoncentrowany i charakteryzuje się bardzo niskim poziomem konkurencji na poziomie hurtowym i detalicznym. Państwowe przedsiębiorstwo PGNiG posiada dominującą pozycję w całym sektorze gazowym w Polsce. Większość regulacji cen gazu ziemnego zakończyła się w 2017 roku, a regulacja cen detalicznych gazu dla gospodarstw domowych została przedłużona do 2027 roku. Polskie rynki ropy naftowej i produktów ropopochodnych są w pełni zliberalizowane, a ceny ustalane są przez siły rynkowe. Występuje jednak wysoki poziom koncentracji rynku i ograniczona konkurencja. Kontrolowane przez państwo spółki są właścicielami całej krajowej produkcji ropy naftowej i wszystkich mocy rafineryjnych oraz odpowiadają za większość hurtowej sprzedaży produktów naftowych (prawie 75% w 2020 roku). Sektor węglowy w Polsce jest również zdominowany przez spółki kontrolowane przez państwo.

Polityka energetyczna i klimatyczna

Polska polityka energetyczna jest ukierunkowana na zmniejszenie intensywności emisji dwutlenku węgla poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i gazu ziemnego, wprowadzenie energii jądrowej, większą elektryfikację zapotrzebowania na energię (zwłaszcza w transporcie) oraz poprawę efektywności energetycznej. Polska kładzie duży nacisk na bezpieczeństwo energetyczne i sprawiedliwą transformację, która zapewni dostęp do energii po przystępnych cenach, aby promować wzrost gospodarczy i chronić konsumentów wrażliwych. Główne dokumenty określające politykę energetyczną i klimatyczną Polski to Krajowy plan na rzecz energii i klimatu (KPEiK), który jest wymagany od wszystkich państw członkowskich UE i został przyjęty w 2019 roku, oraz Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku (PEP2040), przyjęta w lutym 2021 roku.

Zgodnie z przepisami krajowymi i dyrektywami UE, Polska ma szeroki zakres celów energetycznych i klimatycznych na rok 2030. Emisje gazów cieplarnianych (GHG) z energochłonnych zakładów przemysłowych i produkcji energii elektrycznej w Polsce są regulowane w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (ETS). Polski KPEiK określa cele na rok 2030 w zakresie emisji gazów cieplarnianych nieobjętych

systemem handlu uprawnieniami do emisji, energii odnawialnej i efektywności energetycznej, które mają pomóc w osiągnięciu ogólnounijnym celów na rok 2030 (tabela). PEP2040 zawiera liczne cele na lata 2030 i 2040, które służą jako wskaźniki postępu transformacji energetycznej w Polsce.

Polska osiągnęła większość swoich celów energetycznych i klimatycznych na rok 2020. Jednak stan polskiego sektora energetycznego w 2021 r. stanowi trudny punkt wyjścia dla następnej dekady i konieczne są znaczne dodatkowe wysiłki w celu osiągnięcia trwałej redukcji emisji gazów cieplarnianych i zapotrzebowania na energię oraz silnego wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii, które są niezbędne do utrzymania Polski na ścieżce realizacji celów transformacji energetycznej.

Cele energetyczne Polski w 2020 i 2030 r. a sytuacja rzeczywista w 2020

		2020	2020 (cel)	2030 (cel)
Emisje GHG nieobjęte ETS	Emisje ekwiwalentu CO₂ w porównaniu do 2005 r.	+10%	+14%	-7%
Efektywność energetyczna (Mtoe)	Konsumpcja energii pierwotnej	96.5	96.4	91.3
	Konsumpcja energii końcowej	71.0	71.6	67.1
	Konsumpcja energii finalnej brutto	16.1%	15%	23%
Udział energii odnawialnej	Energia elektryczna*	16.2%	19%	32%
	Ogrzewanie i chłodzenie*	22.1%	17.4%	28.4%
	Transport*	6.6%	10%	14%

* Trajektorie indykatywne.

W grudniu 2020 r. ogólnounijny cel redukcji emisji gazów cieplarnianych na 2030 r. został zwiększony z 40% do 55%, a UE jest w trakcie opracowywania bardziej ambitnych celów na 2030 r. w zakresie odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej w celu wsparcia nowego celu redukcji emisji. Jest prawdopodobne, że Polska będzie musiała zwiększyć swoje cele i środki na rok 2030 w zakresie emisji gazów cieplarnianych, odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej, aby wesprzeć ogólnounijny cel redukcji emisji o 55%.

Głównym aspektem polskiej polityki energetycznej jest zmniejszenie zależności od węgla, zwłaszcza w przypadku wytwarzania energii elektrycznej i ogrzewania budynków. Sektor węglowy otrzymuje jednak duże wsparcie finansowe, zarówno w zakresie wydobycia, jak i wytwarzania energii. Analizy Komisji Europejskiej (KE) oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) pokazują, że dotacje do paliw kopalnych w Polsce znacznie wzrosły i zbliżają się do 1,8 mld euro rocznie, z czego większość przeznaczana jest na węgiel. Polska udziela również znaczących dotacji dla odnawialnych źródeł energii. Na przykład rząd szacuje, że płatności wspierające program morskiej energetyki wiatrowej w Polsce wyniosą około 7,8 mld EUR do 2040 roku i około 22,5 mld EUR przez cały okres trwania programu.

Umowa społeczna zawarta w maju 2021 roku między rządem a związkami zawodowymi przemysłu węglowego ma na celu stopniowe zamknięcie wszystkich polskich kopalń węgla kamiennego (z wyłączeniem kopalń węgla koksującego) do 2049 roku. Umowa gwarantuje, że pracownicy sektora węgla kamiennego będą mieli pracę do emerytury lub otrzymają odprawę, a także zobowiązuje się do wspierania transformacji gospodarczej w głównych regionach wydobycia węgla kamiennego. Umowa ta nie obejmuje węgla brunatnego, a Polska nie ma wyznaczonych celów w zakresie stopniowego wycofywania

się z wydobycia węgla brunatnego lub wytwarzania energii elektrycznej w oparciu o węgiel brunatny. Cele umowy nie są zgodne ze zobowiązaniami Polski w zakresie klimatu i celów UE oraz nie odzwierciedlają rzeczywistości, w której węgiel staje się coraz mniej konkurencyjny.

Polska widzi istotną rolę dla gazu ziemnego we wspieraniu bezpiecznego odejścia od węgla, ale rola gazu w długoterminowej dekarbonizacji nie jest jasna. Istnieją pewne cele dotyczące dekarbonizacji dostaw gazu poprzez biometan i niskoemisyjny wodór, ale plany te są zbyt skromne, aby zrównoważyć oczekiwania rządu dotyczące dużego wzrostu zapotrzebowania na gaz ziemny. Obecne duże uzależnienie od gazu w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz plany znacznej rozbudowy wytwarzania energii elektrycznej w oparciu o gaz i sieci gazowej zwiększą zależność od importu energii, ryzyko powstania aktywów osieroconych oraz ekspozycję na niestabilne ceny gazu.

Rząd szacuje, że modernizacja sektora energetycznego i osiągnięcie celów KPEiK na rok 2030 będzie wymagać 195 mld EUR w latach 2021-2030 (około 3,5% PKB rocznie), a koszty transformacji energetycznej w latach 2021-2040 mogą sięgnąć 350 mld EUR. Rząd oczekuje, że większość inwestycji wspierających transformację energetyczną będzie pochodzić z sektora prywatnego, ale znaczący wkład będą miały również środki publiczne. Oczekuje się, że większość środków publicznych przeznaczonych na transformację energetyczną w Polsce będzie pochodzić z różnych mechanizmów unijnych, ale fundusze krajowe również wniosą znaczący wkład. Rząd oczekuje, że fundusze unijne i krajowe zapewnią około 72 mld euro na transformację energetyczną w Polsce do 2030 roku.

Główne narzędzia

Polska dysponuje szerokim wachlarzem środków wspierających transformację energetyczną przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa energetycznego. Duży nacisk kładzie się na zmniejszenie dominującej pozycji węgla w produkcji energii elektrycznej i ciepła poprzez ciągłe wdrażanie odnawialnych źródeł energii i gazu ziemnego oraz wprowadzanie energii jądrowej.

Wdrażanie energii odnawialnej jest wspierane przez liczne programy. System zielonych certyfikatów wymaga od wszystkich dostawców energii elektrycznej i niektórych energochłonnych odbiorców uzyskania zielonych certyfikatów, które są wydawane projektom energii odnawialnej na podstawie wytworzonej przez nie energii elektrycznej. Polska wprowadziła w 2016 r. system aukcyjny, który wspiera projekty wytwarzające energię elektryczną ze źródeł odnawialnych poprzez kontrakty różnicowe. W ramach aukcji przeprowadzonych w latach 2016-2021 wsparcie otrzymały głównie projekty z zakresu fotowoltaiki (6,1 GW) i lądowej energetyki wiatrowej (5,1 GW).

W ramach polskiego programu dotyczącego morskiej energii wiatrowej, decyzją rządu przyznano wsparcie dla 5,9 GW mocy. Małe, rozproszone źródła energii odnawialnej (głównie fotowoltaika) otrzymują wsparcie za pośrednictwem kilku mechanizmów, w tym programu "Mój prąd" (dotacje na pokrycie kosztów instalacji) oraz rozliczeń netto. W 2019 r. wprowadzono nowy system wsparcia dla kogeneracji, który powinien przyczynić się do przejścia z węgla na gaz. Koszty polskich środków wsparcia dla wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji są pokrywane z opłaty pobieranej od wszystkich odbiorców energii elektrycznej.

Program polskiej energetyki jądrowej określa środki i harmonogram wdrażania energetyki jądrowej oraz zapewnienia bezpiecznej eksploatacji, likwidacji i składowania odpadów. Celem Polski jest uruchomienie pierwszego reaktora o mocy 1-1,6 GW do 2033 roku oraz sześciu reaktorów o łącznej mocy 6-9 GW do 2043 roku. Rząd szacuje, że do 2040 roku udział energii jądrowej w wytwarzaniu energii może wynieść nawet 16%.

Polska podjęła szereg działań mających na celu transformację energetyczną w sektorze transportu. Obowiązek dodawania biopaliw nakłada na wszystkie firmy produkujące lub importujące paliwa transportowe wymóg minimalnego udziału biopaliw w ich rocznej sprzedaży (8,7% w 2021 r., wzrost do 9,1% w 2024 r.). Polska dąży do poprawy efektywności transportu i zmniejszenia emisji z transportu poprzez rezygnację z prywatnych samochodów na rzecz chodzenia pieszo, jazdy na rowerze i elektryfikowanego transportu publicznego.

Istnieje wiele środków wsparcia mających na celu zwiększenie popularności pojazdów elektrycznych (EV) i rozbudowę infrastruktury ładowania EV, w tym dotacje do zakupu samochodów elektrycznych. Rząd powinien przyspieszyć dostosowanie opodatkowania pojazdów do celów zwiększenia elektryfikacji i ograniczenia emisji, w tym przyspieszyć wprowadzenie rocznego opodatkowania wszystkich pojazdów w oparciu o ich efektywność oraz środków ograniczających import używanych, nieefektywnych samochodów.

Polityka w sektorze budynków koncentruje się głównie na ograniczaniu znaczącego wpływu lokalnego zanieczyszczenia powietrza na zdrowie, co związane jest z dużym uzależnieniem Polski od węgla w ogrzewaniu budynków.

Program „Czyste powietrze” zapewnia dotacje dla właścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych na wymianę nieefektywnych systemów grzewczych na nowe (w tym kotły gazowe, odnawialne źródła energii i pompy ciepła). Do tej pory 45% wniosków złożonych w ramach programu dotyczyło wymiany kotłów na gazowe. IEA zaleca udoskonalenie programu „Czyste Powietrze”, aby skupić się na wdrażaniu systemów grzewczych o najniższych emisjach i najwyższej sprawności w celu zminimalizowania stosowania kotłów gazowych.

W Polsce głównym środkiem poprawy efektywności energetycznej w całej gospodarce jest system zbywalnych świadectw efektywności energetycznej (białych certyfikatów). Dostawcy energii elektrycznej, gazu ziemnego, ciepła i paliw płynnych muszą albo osiągnąć roczne oszczędności energii na poziomie 1,5%, albo zakupić certyfikaty pokrywające ewentualny deficyt, albo zapłacić karę. Każda firma realizująca projekty w zakresie oszczędzania energii może ubiegać się o certyfikaty i sprzedawać je dostawcom energii, aby pomóc im w osiągnięciu celów.

Zgodnie z przepisami UE duże przedsiębiorstwa muszą co cztery lata przeprowadzać audyty, które obejmują co najmniej 90% ich zapotrzebowania na energię i określają efektywne kosztowo możliwości oszczędzania energii. Polska nie wymaga od przedsiębiorstw wdrażania środków wskazanych w audytach, ale firmy mogą ubiegać się o białe certyfikaty za zrealizowane projekty, które zmniejszają zapotrzebowanie. Rząd powinien rozważyć wprowadzenie obowiązku wdrażania środków o krótkim okresie zwrotu, zidentyfikowanych w audytach energetycznych, tak jak to ma miejsce w innych krajach IEA i UE.

Polski system cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla opiera się głównie na systemie EU ETS, który w 2019 r. objął około 47% polskich emisji. Rząd ogłosił plan utworzenia Funduszu Transformacji Energetycznej, który wykorzysta 40% przychodów z systemu ETS do 2030 r. na modernizację sektora energetycznego.

Oprócz systemu ETS w Polsce obowiązuje krajowa opłata za emisje, obejmująca niektóre rodzaje emisji gazów cieplarnianych w całej gospodarce. Opłata ta jest jednak znacznie niższa niż cena w systemie ETS. W 2021 r. opłata emisyjna wynosiła zaledwie 0,07 euro za tonę CO₂ (t CO₂), podczas gdy cena w systemie ETS osiągnęła 89 euro/t CO₂. Dostosowanie opłaty emisyjnej do ceny ETS, przy jednoczesnym uwzględnieniu kwestii ubóstwa energetycznego, uzupełniłoby i wzmocniło efekt polskich systemów dotacji wspierających czystsze alternatywy w budynkach i transporcie oraz zniechęcałoby do korzystania z technologii zanieczyszczających środowisko.

Główne rekomendacje

Rząd Polski powinien:

- Zaktualizować Politykę energetyczną Polski do 2040 r. oraz Krajowy plan na rzecz energii i klimatu o cele i działania wspierające zwiększone ambicje Unii Europejskiej w zakresie klimatu i energii, a także odzwierciedlające rozwój rynku energii, innowacje technologiczne i wzrost cen uprawnień do emisji w Europie.
- Ponownie rozważyć harmonogram zamknięcia wszystkich elektrowni węglowych w celu realizacji zobowiązań Polski w zakresie realizacji celów klimatycznych UE na rok 2030 oraz celu neutralności klimatycznej do roku 2050.
- Przyspieszyć rozbudowę sieci przesyłowych i dystrybucyjnych w celu zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, planowanej produkcji energii jądrowej oraz zwiększenia elektryfikacji przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw.
- Dokonać przeglądu ram regulacyjnych w celu zwiększenia konkurencji na rynku energii, zapewnienia równych szans wszystkim uczestnikom rynku, wzmocnienia pozycji konsumentów oraz otwarcia rynków dla nowych inwestorów i usług.
- Dostosować system podatkowy, regulacje rynkowe i środki wsparcia finansowego w taki sposób, aby ceny energii skłaniały do zachowań i inwestycji wspierających sprawiedliwą transformację energetyczną, zwiększających elastyczność systemu i zmniejszających ryzyko powstania aktywów osieroconych.
- Ponownie rozważyć potrzebę dużych inwestycji w infrastrukturę paliw kopalnych, biorąc pod uwagę ryzyko aktywów osieroconych oraz potrzebę skierowania dostępnego kapitału na inwestycje wspierające polską transformację energetyczną.

Polish translation of *Poland 2022 Executive summary*

Niniejszy raport został pierwotnie napisany w języku angielskim. Chociaż dołożono wszelkich starań, aby tłumaczenie to było jak najdokładniejsze, mogą wystąpić pewne drobne różnice między nim a wersją oryginalną.

No reproduction, translation or other use of this publication, or any portion thereof, may be made without prior written permission. Applications should be sent to: rights@iea.org

This publication reflects the views of the IEA Secretariat but does not necessarily reflect those of individual IEA member countries. The IEA makes no representation or warranty, express or implied, in respect of the publication's contents (including its completeness or accuracy) and shall not be responsible for any use of, or reliance on, the publication. Unless otherwise indicated, all material presented in figures and tables is derived from IEA data and analysis.

This publication and any map included herein are without prejudice to the status of or sovereignty over any territory, to the delimitation of international frontiers and boundaries and to the name of any territory, city or area.

IEA. All rights reserved.

IEA Publications

International Energy Agency

Website: www.iea.org

Contact information: www.iea.org/about/contact

Typeset and Printed in France by IEA - May 2022

Cover design: IEA

Polska 2022

Przegląd Polityki Energetycznej

Międzynarodowa Agencja Energetyczna (IEA) regularnie przeprowadza pogłębione przeglądy polityk energetycznych krajów członkowskich. Proces wzajemnej weryfikacji polityk przez kraje członkowskie wspiera rozwój polityk energetycznych i zachęca do wymiany najlepszych międzynarodowych praktyk i doświadczeń, aby pomóc przeprowadzić bezpieczną i przystępną cenowo transformację do czystej energii.

Polska polityka energetyczna ma na celu zmniejszenie emisyjności dostaw energii poprzez zwiększenie udziału energii odnawialnej, wprowadzenie energii jądrowej, zasilanie transportu energią elektryczną oraz zwiększenie efektywności energetycznej w całej gospodarce. Centralnym aspektem polskiej polityki energetycznej jest zmniejszenie zależności od węgla, zwłaszcza w przypadku wytwarzania energii elektrycznej i ogrzewania budynków. W polityce energetycznej kładzie się duży nacisk na bezpieczeństwo energetyczne i zapewnienie sprawiedliwej transformacji, która utrzyma dostęp do energii po przystępnych cenach i ochroni konsumentów wrażliwych, promując jednocześnie wzrost gospodarczy.

Polska poczyniła znaczące postępy w zakresie transformacji energetycznej. Polska posiada jeden z najszybciej rozwijających się rynków rozproszonych systemów fotowoltaicznych w Europie oraz opracowała program rozwoju morskiej energii wiatrowej. Polska podjęła również ważne kroki w celu poprawy bezpieczeństwa energetycznego, takie jak dywersyfikacja importu energii z Rosji. Jednak w bilansie energetycznym kraju nadal dominują paliwa kopalne. Wszystkie sektory mają przed sobą wiele pracy, aby osiągnąć cele dotyczące zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii, obniżenia zapotrzebowania na energię i zmniejszenia emisji.

W niniejszym raporcie IEA przedstawia szereg zaleceń dotyczących polityki energetycznej, które mają pomóc Polsce w sprawnym przejściu do wydajnego i elastycznego niskoemisyjnego systemu energetycznego.